

תוכן עניינים

1	מפגש נשיאים באיסטנבול
1	TIP: תכנית קיץ לחדשנות על-תחומית
2	העברית במקום 23 בעולם
2	כנס המדע העולמי
3	מי מאיים על קוקה קולה?
3	ועדת היגוי בברלין
4	צעירים לגילכם? זה יעזור כשתזדקנו
4	נשירה סמויה בקרב תלמידים אתיופיים
5	Falling Walls Lab
5	משחקי החיקוי בתמול שלשום
5	כנס משותף לפקולטה לחקלאות ואוניברסיטת הוהנהיים
6	פסטיבל מספרי הסיפורים ה-22
6	מרוץ העברית חוזר

נשיא האוניברסיטה נפגש באיסטנבול עם ראשי מוסדות אקדמיים בעולם הערבי

מכובדים שונים הדגיש פרופ' בן-ששון את חשיבות המפגשים האישיים ומחקרים אקדמיים חוצי ימים וארצות. "שיתוף הפעולה הבין-לאומי והפתיחות הן אבני היסוד של המחקר האקדמי ועליהן מושתתת הצלחה והתפתחותה של האקדמיה", אמר בן-ששון בנאומו. "המדע הוא שפה בין-לאומית, הוא מגשר בין מדינות ללא תלות דיפלומטית ויכול להביא לפיתוח קשרים ולשיתופי פעולה אזוריים וחיבור בין תרבויות. בעבורי הייתה זו הזדמנות טובה לחזק קשרים עם אוניברסיטאות שבדרך כלל הקשר עימן מורכב".

נשיא האוניברסיטה פרופ' מנחם בן-ששון, הגיע בסוף חודש יולי לטקס פתיחת אוניברסיטת קיץ מיוחדת למנהיגות אינטלקטואלית, במהלכו נפגשו סטודנטים מרחבי העולם לדיון באתגרים ביחסים בין-לאומיים בזירה האקדמית והדיפלומטית. אירוע הפתיחה נערך ב-Bahçeşehir University בתורכיה.

פרופ' בן-ששון נאם בטקס הפתיחה ונפגש עם ראש עיריית איסטנבול, **מר קאדיר טופבאס**, מנהל המרכז ללימודים ומחקר בדובאי, **מר מנצסור אל נוגאידאן** ונשיא אוניברסיטת צלאח א-דין בעיראק, פרופ' **אחמד דזייה**. בנאומו ובשיחות אישיות עם

לראשונה בארץ: TIP - תכנית קיץ לחדשנות על-תחומית

הזדמנות שלא היו מקבלים במדינת המוצא שלהם. במסגרת עשרת השבועות בפרויקט, יהיה גם שבוע של השראה במהלכו ייפגשו משתתפי התוכנית עם 15 חתני פרס נובל אשר מגיעים לקמפוס אדמונד 'ספרא לכנס המדע העולמי.

אחד המשתתפים הבולטים בפרויקט הוא **פראשנה גיוואלי**, בן 22 מנפאל, ששרד לפני מספר חודשים את רעידת האדמה הקטלנית לאחר ששכנו חילץ אותו מהבניין שניות בודדות לפני שקרס. בעצת משפחתו, ובעידוד מארגני TIP, החליט פראשנה להגיע לישראל למרות הטרגדיה הנוראית במהלכה איבד חברים רבים. פראשנה מספר לסובביו בכל הזדמנות שהוא אוהב מאד את ישראל ואת התכנית שמאפשרת לו להגשים חלומות אישיים ומקצועיים.

הפקולטה למתמטיקה ולמדעי הטבע פתחה בחודש יולי תכנית קיץ ייחודית לחדשנות על-תחומית בשם TIP: Transdisciplinary Innovation Program.

בתכנית משתתפים 25 יזמים ומדענים מרחבי העולם, שיימדו במשך עשרה שבועות מטובי המומחים באקדמיה ובתעשייה, כיצד ליישם ידע טכנולוגי ויזמי על מנת לייצר חדשנות. מפגש ייחודי זה של יזמים, אנשי עסקים ומהנדסים מרחבי העולם הוא הזדמנות עבור הצעירים להציג את העבודות שלהם בפני משקיעים מקומיים ולקבל השראה והעשרה שתעזור להם בעולם העסקי. המטרה היא להעביר בהליך מזורז סטודנטים מוכשרים החל מרגע הרעיון, דרך תהליך האקסלרציה ועד ליישום מוחלט בהצגת הפרויקט מול משקיעים. משתתפי התכנית נבחרו בקפידה והם מקבלים

נשיא האוניברסיטה עם ראשי המוסדות האקדמיים

TIP: Transdisciplinary Innovation Program

האוניברסיטה העברית במקום ה-23 בעולם במדד CWUR

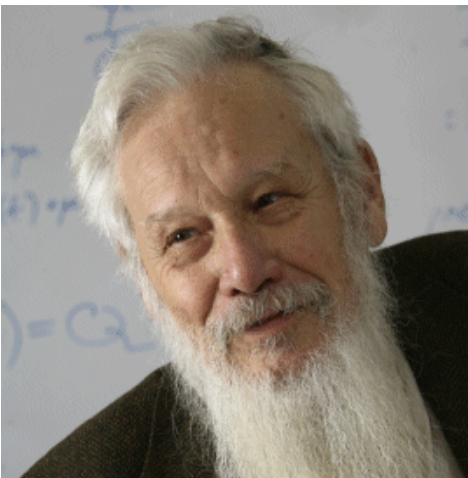
האוניברסיטה הגיעה דורגה במקום 23 בדירוג עולמי של מוסדות אקדמיים לשנת 2015 שפורסם במהלך חודש יולי. את הדירוג ערך "המרכז העולמי לדירוג אוניברסיטאות" (CWUR) הממוקם בסעודיה והוא נקבע לפי מספר קריטריונים כגון: איכות השכלה (25% מהציון המשוקלל. בסעיף זה דורגה האוניברסיטה במקום ה-15 בעולם); תעסוקת בוגרים - מספר הבוגרים המחזיקים בתפקידי מנכ"ל בחברות מובילות (25%) ואיכות המוסד הלימודי - מספר החוקרים שזכו בפרסים על מחקריהם (25%). מיקומה של האוניברסיטה מציב אותה ראשונה מבין המוסדות בישראל.

את הדירוג ממשיכה להוביל אוניברסיטת הרווארד מארה"ב כשבמקומות השני והשלישי ממוקמות אוניברסיטת סטנפורד, MIT, מכון וויצמן נמצא במקום 39, אוניברסיטת ת"א במקום 86 והטכניון במקום 136. [לדירוג המלא](#)

כנס המדע העולמי 2015

כנס המדע העולמי הוא יוזמה משותפת של האוניברסיטה, זוכה פרס נובל **פרופ' רוג'ר קורנברג, משרד המדע ומשרד החוץ**. במסגרת הכנס יגיעו 400 מדענים צעירים מרחבי העולם לקמפוס אדמונד י' ספרא ויזכו לשוחח ולשמוע הרצאות מפי זוכי פרס נובל, פרס וולף, מדליית פילדס ומדענים בולטים נוספים.

משלחות מ-70 מדינות שונות כבר אישרו את

השתתפותן. כ-17 זוכי פרס נובל ישתתפו בכנס שיתקיים בין התאריכים 16-20 באוגוסט וביניהם: זוכה פרס נובל בכלכלה לשנת 2005 **פרופ' ישראל אומן**, זוכה פרס נובל בפיסיקה לשנת 1997 **פרופ' סטיבן צ'ו**, זוכת פרס נובל בכימיה לשנת 2009 **עדה יונת** ועוד.

מי מאיים על קוקה קולה?

לשוק של יצרנים קטנים. השוק למשקאות קלים בברזיל הינו השלישי בגודלו בעולם, והוא נשלט באופן מסורתי על ידי דואופול של יצרני "פרימיום": קוקה-קולה ו-Ambev (המוכרת מספר מותגי משקאות קלים פופולריים וביניהם פפסי). דואופול זה נתקל בתחרות גוברת והולכת מצד מאות B-brands הפועלים באופן מקומי, שנתח השוק שלהם הוכפל מ-20% ל-40% בין השנים 1996-1999. בכדי להתמודד עם התחרות, קוקה-קולה ביצעה ב-1999 מהלך דרסטי: הפחתת מחירים בשיעור של למעלה מעשרים אחוזים על כל מותגיה (קולה, ספרייט וכו'), ו-Ambev מיהרה לבצע מהלך דומה משלה. הפחתת מחירים דרסטית זו בלמה את הגידול בנתח השוק של היצרנים הקטנים, ועם זאת אלו הוסיפו להחזיק בנתח שוק ניכר.

"יש כניסה מסיבית של מאות יצרנים מקומיים של משקאות קלים, מוצרי חשמל לבית וכו'" מסביר ד"ר אלון איזנברג, "לכן מי שיושב במדינות המפותחות ובונה על צמיחה מהירה כתוצאה מיצוא מותגים לשווקים האלה חייב להיות זהיר. כדי לייצא בהצלחה לשווקים האלה, יצואן חייב להתאים את עצמו לסוג כזה של תחרות. הוא צריך לדעת להתחבר לרשתות הפצה מקומיות ולנהל אסטרטגיה מבוססת-ערך".

צמיחת "המעמד הבינוני החדש" הינה תופעה כלכלית גלובלית הניכרת בשווקים רבים ברחבי העולם. החל מאמצע שנות ה-90 מדינות מתפתחות רבות ומגוונות דוגמת ברזיל, סין, הודו, אינדונזיה וטורקיה חוות תהליך צמיחה מואץ המביא לתמורה סוציו-אקונומית משמעותית: משקי בית רבים חוצים את קו העוני ומתחילים לצרוך מוצרים ושירותים רבים שקודם לכן לא יכלו להרשות לעצמם. תופעה זו מרחיבה את הביקוש למוצרי צריכה ומהווה מנוע צמיחה אפשרי עבור הכלכלה הגלובלית. במאמר שהתפרסם בחודש יולי בכתב העת היוקרתי American Economic Journal: Applied Economics, טוענים ד"ר אלון איזנברג מהמחלקה לכלכלה באוניברסיטה וד"ר אלברטו סלבו מהמחלקה לכלכלה באוניברסיטה הלאומית של סינגפור כי צמיחתו של המעמד הבינוני החדש עשוי לשמש כזרז לצמיחתם המהירה של ה-B-brands (יצרנים קטנים) במדינות מתפתחות.

החוקרים ניתחו מקרה בוחן מעניין: שוק המשקאות הקלים בברזיל, לתקופה של כשש שנים (דצמבר 1996 עד מרץ 2003). במהלכה התקופה ניכרו שתי תופעות מרכזיות: צמיחה מרשימה בביקוש למשקאות קלים כתוצאה מעלייה ניכרת ברמת החיים, וכניסה מסיבית

פגישת ועדת היגוי בברלין

פעולה בין המוסדות ובאופן ניהול הפרויקט. שיתוף הפעולה יכלול שורה ארוכה של חילופים כגון חילופי סטודנטים ודוקטורנטים, חוקרים בכירים (פוסט דוקטורנט וחברי סגל), חיבור תכניות או מודולים ללימודים מקוונים, ומפגש שנתי בברלין הכולל סדנאות מחקר והרצאות ציבוריות.

פרופ' ערן פייטלסון מהמחלקה לגאוגרפיה השתתף בסוף השבוע האחרון של יולי בפגישה ראשונה של ועדת ההיגוי של ה-University Alliance for sustainability בברלין - יוזמה משותפת לשיתוף פעולה בנושאי מחקר, הוראה וניהול קמפוס.

בפגישה, בה נכחו בין השאר גם סגן הרקטור של אוניברסיטת סנט פטרסבורג וסגנית הנשיא של האוניברסיטה החופשית של ברלין, דנו בשיתוף

נראים צעירים לגילכם? זה יכול לעזור לכם כשתזדקנו

בניו זילנד אשר עוקב אחרי יותר מאלף אנשים שנולדו בשנים 1972-1973 מהלידה ועד היום, תוך שימוש באמצעים בריאותיים כמו לחץ דם, תפקודי כבד וראינות.

כחלק מההערכה של הנתונים של אוכלוסיית המחקר, הצוות מדד את תפקודי הכליות, כבד, ריאות, חילוף חומרים והמערכת החיסונית. הם מדדו גם את רמות הכולסטרול HDL, סיבולת לב-ריאה, תפקודי ריאות ואורך הטלומרים (כובעי מגן בסוף הכרומוזומים שמתקצרים עם הגיל). המחקר בדק גם את בריאות השיניים ואת מצבם של כלי הדם הזעירים בחלק האחורי של העיניים שהם מדד לתפקוד כלי הדם של המוח. "הזדקנות מואצת במבוגרים צעירים מנבאת את הסימפטומים של הזדקנות מתקדמת שאנו רואים באנשים מבוגרים", מסביר ד"ר ישראל. "היכולת למדוד כמה מהר אדם צעיר יזדקן בעתיד, תאפשר לנו לעצור את ההזדקנות או למנוע מחלות ספציפיות".

צוות מחקר בין-לאומי מארה"ב, בריטניה, ישראל וניו זילנד מצא דרך למדוד את תהליך ההזדקנות באוכלוסייה צעירה בהרבה מזו שבדרך כלל נבדקת במחקרי הזדקנות (גילאי 26-38). המדענים, וביניהם ד"ר סלומון ישראל מהמחלקה לפסיכולוגיה, זיהו גורמים שיכולים לקבוע אם אנשים מזדקנים מהר יותר או לאט יותר מאשר בני גילם, ולבדוק כמה מהר הם מזדקנים.

במאמר שהופיע ב-Proceedings of the National Academy of Sciences, הראו החוקרים כי גם בקרב מבוגרים צעירים, הגיל הביולוגי של האדם יכול להיות שונה מגיל הכרונולוגי בפועל. לדוגמה, בקרב בני 38, היו משתתפים אשר הגיל הפיזיולוגי שלהם נע בין מתחת גיל 30 ועד כמעט גיל 60. הגיל הפיזי של חלק מהמשתתפים היה רחוק ביותר מ-20 שנה מאשר הגיל הביולוגי שלהם כפי שמצויין בתעודת הלידה.

הנתונים מגיעים ממחקר בריאות לטווח ארוך שנערך

תופעת הנשירה הסמויה בקרב תלמידים ממוצא אתיופי בישראל

בני הנוער ממוצא אתיופי מתחברים עם בני נוער מאותה קבוצת מוצא, וממעטים לקיים קשרים עם ישראלים ותיקים. רוב התכניות והמסגרות שמשדר החינוך מפעיל במסגרת החינוך הלא פורמאלי, כגון פעילות של תנועות הנוער, תכניות לפיתוח מנהיגות וחוגי העשרה במתנ"סים, וכן התכניות שמפעילים משרדי הממשלה האחרים, מכוונות לפעילות תוך קהילתית הומוגנית מבחינת משתתפיה. כלומר אין כמעט תכניות שמטרתן שילוב של יוצאי אתיופיה עם ישראלים ותיקים.

לאור הממצאים, מציע כותב המחקר מספר פתרונות לשיפור המצב. ראשית, ראוי שמערכת החינוך הפורמאלית תעודד פעילות יזומה בקרב מורים לבחינת עמדותיהם כלפי בני נוער ממוצא אתיופי ולהפחתת סטריאוטיפים עליהם. שנית, יש לערב את ההורים של בני נוער בכלל ושל נוער עולה בפרט בוועדות העוסקות בעניינם, ולשתף אותם בהחלטות הקשורות לילדיהם. מנגסטו ממליץ ליזום מפגשים בין ההורים הוותיקים ובין ההורים העולים, שכן מפגשים אלה יכולים לזמן דיאלוג והיכרות הדדית היכולים לתרום לשילוב ההורים החדשים.

במחקר חדש של הדוקטורנט ווביט וורקו מנגסטו בהדרכת פרופ' גבי הורנצ'יק מבית הספר לחינוך של האוניברסיטה, נבדקה לראשונה תופעת הנשירה הסמויה בקרב תלמידים ממוצא אתיופי בישראל. נשירה סמויה היא מצב שבו תלמיד נעדר תכופות ממערכת החינוך או נוכח בכיתה בצורה פסיבית ואינו משתתף באופן אקטיבי בלמידה.

ממצאי המחקר אפשר ללמוד כי קיים קשר בין תפיסת אפליה מצד מערכת בית הספר בכלל ואפליה אישית מצד מורים בפרט, לבין השתלבות או אי-השתלבות של תלמידים ממוצא אתיופי במערכת זו. בנוסף, ממצאי המחקר מדגישים את המשקל הגבוה יחסית של תמיכה מצד המשפחה, ובפרט מצד ההורים, בהשאתם של תלמידים נושרים סמויים במערכת החינוך ובהפחתת נשירה גלויה. במחקר נראה שההשפעה של עידוד מצד הורים מפצה על היעדר תמיכה מצד מורים. מנגד, תהליך העלייה פוגע פעמים רבות בתפקוד ובסמכות של ההורים העולים, בעיקר בשל קשיי השפה, הכרה לא מספיקה של התרבות החדשה והיעדר התמצאות במערכת החינוך בארץ. תוצאות המחקר מראות גם שרוב

תחרות Falling Walls Lab - הצגת רעיון פורץ דרך ב-3 דקות

במהלך התחרות, עומדות לרשות המציג שלוש דקות בלבד ומקסימום שלושה שקפים להעביר בצורה יעילה את 'בשורת' הרעיון או הפיתוח שלהם. הזוכים יישלחו לכנס העולמי בברלין ב-8 בנובמבר שם יעמדו לרשותם 15 דקות להציג את הרעיון פורץ הדרך.

לפרטים לחצו [כאן](#)

התחרות היוקרתית Falling Walls Lab של האוניברסיטה העברית בשיתוף הטכניון, תתקיים בחיפה ב-3 בספטמבר.

זו הפעם הראשונה שהתחרות העולמית מגיעה לישראל ובמסגרת תחרות זו האוניברסיטה תשלח שמונה נציגים. התחרות מיועדת למדענים צעירים (עד גיל 35), תלמידי תארים מתקדמים ואנשי סגל, שפיתחו נושא ייחודי בתחומם.

"משחקי החיקוי" בבית הקפה תמול שלשום

של אלן טיורינג, האיש שהצליח לפצח את ה"אניגמה" במלחמת העולם השנייה - מכונת ההצפנה בה השתמשה גרמניה הנאצית על מנת להעביר מסרים. הסרט עוקב אחר תחנות בחייו, החל מילדותו הקשה ועד להמצאת המכונה שאחראית להצלת חייהם של מיליוני בני אדם.

בשל הביקוש לתקיים הרצאה נוספת בתאריך 11.8.15. ההשתתפות מותנית בהרשמה מראש בדוא"ל: tmol1994@gmail.com

האוניברסיטה העברית ובית הקפה תמול-שלשום קיימו בסוף חודש יולי ערב מיוחד של קולנוע ומדע. למעלה מ-150 איש (שחלקם לצערנו לא הצליחו להיכנס לבית הקפה הקטן) התייצבו להרצאה מרתקת והקרנת הסרט "משחקי החיקוי". את ההרצאה העביר פרופ' אורון שגריר סגן הרקטור על המציאות שמאחורי הדמיון: הסיפור האמיתי מאחורי עבודתו של טיורינג, הפרטים שהושמטו מהסרט והפער שבין דמיון ומציאות בקולנוע. עלילת הסרט "משחקי החיקוי" מתרכזת בסיפור

כנס משותף של הפקולטה לחקלאות ואוניברסיטת הוהנהיים (Hohenhein)

מחוקרי הפקולטה. בכנס השתתפו גם חוקרים גרמנים, נציגי השגרירות הישראלית ואנשי הקהילה היהודית.

יומו הראשון של הכנס הוקדש להרצאות של חוקרים משתי האוניברסיטאות. ביומו השני של הכנס התקיים מפגש אינטימי בו הוצגו הפרויקטים הממומנים והעתידיים בתוכנית המשותפת.

כ-10 סטודנטים מהפקולטה לחקלאות הצטרפו לנסיעה והציגו את עבודותיהם בפני המומחים הרבים לאחר שאוניברסיטת הוהנהיים החליטה לממן את נסיעתם. אנו מאמינים כי שיתוף פעולה זה יימשך שנים רבות.

לרגל חגיגות 50 שנה לכינון היחסים הדיפלומטיים עם גרמניה ו-25 שנות מחקר משותף של הפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה של האוניברסיטה ואוניברסיטת הוהנהיים, התקיים בתחילת חודש יולי בגרמניה כנס משותף לכבוד ציון הדרך המשמעותי.

בכנס השתתפה משלחת מישראל הכוללת את פרופ' שי ארקין סגן הנשיא למו"פ, פרופ' שמואל וולף דיקן הפקולטה לחקלאות, מזון וסביבה, פרופ' בני חפץ מהמחלקה למדעי הקרקע והמים, ד"ר סיניה נתניהו המדענית הראשית של המשרד להגנת הסביבה וכ-20

האוניברסיטה בפסטיבל מספרי הסיפורים ה-22

אונא וגליה אלבין.

20:30 - סיפורים מהקמפוס: חוגגים 90 לאוניברסיטה העברית.

במפגש זה, בהנחיית יוסי אלפי וד"ר גדי טאוב, ישתתפו: ד"ר אסף זלצר, יואל אלפרט, מאיר שלו, השופטת דליה דורנר, פרופ' חדווה בן ישראל, פרופ' שמעון שטרית, אגי פרופ' שי ארקין, אגי משעול ועוד. אורח הכבוד באירוע יהיה שר המדע ובוגר האוניברסיטה, דני דנון. בקרוב נפרסם פרטים בנוגע לרכישת כרטיסים לאירוע.

כחלק מחגיגות 90 שנה להקמתה, תחבור האוניברסיטה ליוסי אלפי ותפתח את פסטיבל מספרי הסיפורים ה-22. האירוע יתקיים ב-24 בספטמבר בתיאטרון גבעתיים - משכנו הרשמי של הפסטיבל מזה 22 שנה.

ערב הפתיחה יחולק לשני מפגשים מרתקים:

18:00 - סיפורים על אלברט איינשטיין: ממיסדי האוניברסיטה.

במפגש זה, שיהיה בהנחיית יוסי אלפי וד"ר ליעד מודריק, ישתתפו: פרופ' חנוך גוטפרינד, פרופ' מימיה בן מנחם, פרופ' ברק קול, פרופ' יששכר

הופכים למסורת - שריינו ביומנים: מרוץ העברית 2015

לקראת פתיחת שנת הלימודים האקדמית, נקיים בימים חמישי-שישי 22-23 באוקטובר 2015 את מרוץ העברית השני.

המרוץ, אשר יתקיים באצטדיון ובמרחבים הירוקים של קמפוס אדמונד י' ספרא, הוא אתגר ספורטיבי ייחודי המתאים לכל מי שרוצה לשפשף קצת את נעלי הריצה שלו. האירוע מיועד בעיקרו לקהילת האוניברסיטה העברית - סגל אקדמי ומנהלי, סטודנטים, בוגרים, גמלאים, אך

גם חברים ובני משפחה מוזמנים להשתתף. גם השנה נקיים מסלול לילי תחרותי של 12 שעות ומסלולי בוקר תחרותיים נוספים. אתם מוזמנים להתחיל להתאמן ולהרכיב קבוצות! מאות המשתתפים מהשנה שעברה יעידו שמדובר באירוע בלתי נשכח.

פרטים נוספים בהמשך. ותזכרו: בריא, זה הכי טוב.

הידעת?

בסמסטר ב' התקיימו 1192 בחינות במועדי א' וב' לתארים בוגר ומוסמך.

לחדשות ואירועים נוספים
WWW.HUJI.AC.IL
חומרים והצעות ניתן
לשלוח לדוא"ל:
PR@HUJI.AC.IL

